Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; 2 Nisan, yani dün, Van'ın düşman işgalinden kurtuluşunun 89'uncu yıl dönümüydü. Bu münasebetle söz almış bulunuyorum. Yüce Meclisi ve çok kıymetli Vanlı hemşehrilerimi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Milattan önce 2000 yılında Hurriler merkezi olan ve yedi bin yıllık bir tarihe ev sahipliği yapan Van ve çevresi, coğrafi bakımdan önemli bir konumda olduğu için çok eski dönemlerden beri yerleşim alanı olmuş, birçok uygarlığın izlerini üzerinde barındırmıştır. Urartu medeniyetine başkentlik yapan Tuşpa, bugünkü adıyla Van, bugüne kadar Hurriler, Hititler, Persler, Medler, Selçuklular ve Osmanlılar gibi birçok kültürü bağrında taşımıştır. Van Gölü, Akdamar Kilisesi ve kaleler kenti olarak anılmasını sağlayan kaleleri, dünyaca ünlü Van kedisi ve pek çok turizm aktivitesine imkân veren coğrafyasıyla doğunun en önemli merkezlerindendir.

Sayın Başkan, kıymetli milletvekili arkadaşlarım; 19'uncu yüzyılda büyüyen ve gelişen, Van'da yaşayan Ermeni çeteleri dış güçlerin tahrik, teşvik ve oyunlarıyla isyanlar çıkarmaya başlamış, Birinci Dünya Savaşı sırasında, yani 20 Mayıs 1915'te Ruslar Van'ı işgal etmişlerdir. Van'da çok sayıda yerleşim yeri Ruslar ve Ermeni çeteleri tarafından yıkılıp yakılarak yerle bir edilmiş, işgal ve isyan sırasında Van'da on binlerce Müslüman şehit edilmiştir. Katliama uğrayan şehir halkının geride kalan yaşlı, kadın ve çocukları ise şehri terk etmek zorunda bırakılmış, yaklaşık üç yıl süren işgal sonunda, 2 Nisan 1918'de kahraman Türk ordusu Van'a girmek suretiyle düşman işgalinden kurtarılmıştır. 16 Mart 1921'de imzalanan Moskova Antlaşması ile Ruslar, Van ve Bitlis'e ait isteklerinden vazgeçmişlerdir.

Düşman işgali sırasında yakılıp yerle bir edilen Van, işgal sonrasında Bağlar mevkisi denilen bugünkü yerine yeniden kurulmuştur. Van, 1923 yılında vilayet olmuş, cumhuriyet sonrasında hızla yerleşik alanı olmuş ve bugünkü modern şehir alanına dönüşmüştür. Son sayımlarda, Van 1 milyona yaklaşmıştır nüfus itibarıyla.

Değerli milletvekilleri, Van, ülkemizin en önemli turizm bölgelerinden biridir. Kültür varlıkları, doğal güzellikleri, mahallî gelenekleri, ulaşım imkânları ve dört mevsimi farklı güzelliklerde yaşayan iklimiyle büyük potansiyele sahip bir ilimizdir.

Van, tarih boyunca stratejik önemi yanında, sanata ve ilme beşiklik etmesi açısından da çok önemli bir yere sahiptir.

Sayın Başkan, çok kıymetli milletvekili arkadaşlarım; bu arada, yeri gelmişken önemli bir konuyu da dikkatlerinize arz etmek istiyorum. Medeniyetler arası diyalog ve hoşgörünün çok önemli somut örneği olarak, Sayın Başbakanımızın talimatları doğrultusunda, 29 Mart 2007 tarihinde Van Akdamar Kilisesi aslına uygun olarak restore edilmiş ve müze olarak açılmıştır. Bu hareket, bütün dünyaya hoşgörünün hâkim olması adına, çok büyük bir stratejik ve çok önemli bir mesaj olmuştur. Burada, ben Van Milletvekili olarak, başta Sayın Başbakanım Recep Tayyip Erdoğan Beyefendi'ye, Sayın Kültür ve Turizm Bakanı Atilla Koç Beyefendi'ye ve emeği geçen herkese şükranlarımı ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; bu vesileyle, tüm Vanlı hemşehrilerimin 2 Nisan Düşman İşgalinden Kurtuluş Bayramı'nı en içten duygularımla kutluyor, vatan topraklarının düşman işgalinden kurtarılması yolunda aziz canlarını feda eden şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyorum. Hepinize en derin sevgi ve saygılarımı sunuyorum. (Alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Karabıyık.

Gündem dışı ikinci söz, yine aynı konuda, Van'ın kurtuluşu konusunda söz isteyen Van Milletvekili Yekta Haydaroğlu'na aittir.

Sayın Haydaroğlu, buyurun efendim.

2.- Van Milletvekili A. Yekta Haydaroğlu'nun, Van'ın düşman işgalinden kurtarılışının 89'uncu yıl dönümü münasebetiyle, ilin, tarihî geçmişi, coğrafi konumu, kültür varlıkları, doğal güzellikle-